

KSK-notat nr.: 85/2013 - Bakgrunn for vedtak

Søker/sak:	Vengåkraft AS/Vengåa kraftverk		
Fylke/kommune:	Møre og Romsdal/Rauma		
Ansvarlig:	Øystein Grundt	Sign.:	
Saksbehandler:	Auen Korbøl	Sign.:	
Dato:	20 DES 2013		
Vår ref.:	NVE 200805490 - 30		

Søknad om tillatelse til å bygge Vengåa kraftverk i Rauma kommune, Møre og Romsdal fylke

Innhold

Sammendrag	1
Søknad	3
Høring og distriktsbehandling	8
NVEs vurdering	20
NVEs konklusjon	25
Forholdet til annet lovverk	25
Merknader til konsesjonsvilkårene etter vannressursloven	27
Vedlegg	31

Sammendrag

Vengåkraft AS søker om å få konsesjon til å utnytte et fall på 296 meter i Vengåa med inntak på kote 353 og kraftstasjon på kote 60. Det er planlagt en rørgate på ca. 2,5 km i nedgravd grøft. Middelvannføringen i Vengåa er beregnet til 888 l/s ved inntaket og det er søkt om en maksimal slukeevne på 1866 l/s og minste driftvannføring på 90 l/s. Søker har foreslått en minstevannføring på 75 l/s hele året. Kraftverket vil ha en installert effekt på 4,1 MW og skal etter planen produsere 13,3 GWh i et middels år. Søknaden foreligger ikke med alternative utbyggingsløsninger.

Rauma kommune tar ikke stilling til konsesjonsspørsmålet, men kommenterer flere mangler ved søknaden iht. den kommunale vassdragsplanen som foreligger. Fylkesmannen i Møre og Romsdal går ikke mot prosjektet, men ønsker en økt minstevannføring dersom kraftverket skal bygges og en vurdering av om kraftstasjonen kan flyttes opp i Vengåa. Fylkeskommunen i Møre og Romsdal går heller ikke mot det omsøkte prosjektet, men ber om at det tas hensyn til kulturminner i området ved en ev. utbygging. De påpeker også de store friluftinteressene i og rundt Vengjesdalen. Naturvernforbundet er mot en utbygging med begrunnelse i flere forhold, bl.a. naturmiljø og friluftstinteresser. Jo og Oddmund Unjem er og mot prosjektet med hensyn til naturopplevelse og rekreasjon. Rauma Energi AS er områdekonsesjonær og påpeker behovet for nettførsterkning ved en ev. utbygging.

En utbygging etter omsøkt plan vil gi om lag 13,3 GWh/år i ny fornybar energiproduksjon. Dette er en produksjon som er vanlig for småkraftverk. Selv om dette isolert sett ikke er et vesentlig bidrag til fornybar energiproduksjon, så utgjør småkraftverk samlet sett en stor andel av ny tilgang de senere år. De tre siste årene har NVE klarert om lag 1,9 TWh ny energi fra småkraftverk. De konsesjonsgitte tiltakene vil være et bidrag i den politiske satsingen på småkraftverk, og satsingen på fornybar energi.

De aller fleste prosjektene vil ha enkelte negative konsekvenser for en eller flere allmenne interesser. For at NVE skal kunne gi konsesjon til kraftverket må virkningene ikke bryte med de føringer som er gitt i Olje- og energidepartementets retningslinjer for utbygging av små vannkraftverk. Videre må de samlede ulempene ikke være av et slikt omfang at de overskrider fordelene ved tiltaket. NVE kan sette krav om avbøtende tiltak som del av konsesjonsvilkårene for å redusere ulempene til et akseptabelt nivå.

I vedtaket har NVE vektlagt to forhold spesielt. Det ene er anadrom fisk og det andre er brukerinteressene i og rundt prosjektområdet. Vi mener at forholdet til brukerne av Vengjesdalen og tilgrensende topper og tinder ikke vil være avgjørende for konsesjonsspørsmålet. Bruken av området er i all hovedsak knyttet til toppturer på omkringliggende tinder. NVE mener at en ev. utbygging av Vengåa i liten grad vil påvirke naturopplevelsen fra disse områdene. Naturopplevelsene knyttet til nærområdene rundt Vengåa vil bli påvirket ved en utbygging, men vi mener at en utbygging som omsøkt, og slipp av en noe høyere minstevannføring over året vil kunne avbøte på dette forholdet i tilstrekkelig grad.

Når det gjelder anadrom fisk er det stor sannsynlighet for at sjørret bruker de nederste 200-300 m av Vengåa før samløpet med Glutra, som gyte- og oppvekstområde. Laks er ikke påvist i Vengåa. Glutra og Vengåa er infisert med lakseparasitten *Gyrodactylus salaris* i dag, det er utført rothenonbehandling i 2013 og det er planer om gjeninnføring av laks i Glutra. Ved en gjeninnføring av laks i Glutra vil Vengåas verdi for sjørret etter all sannsynlighet øke, på grunn av at arten fortrenses av laks. NVE mener det er viktig å ivareta disse områdene etter ev. en utbygging. NVE støtter Fylkesmannen og mener at minstevannføringen som skal slippes må økes betraktelig dersom det skal gis konsesjon. Det er også viktig at forskjellen i minstevannføring mellom sommer og vinter er begrenset slik at man unngår innfrysing av rogn og stranding av fisk. Med de avbøtende tiltak som er fastsatt vil Vengåa kraftverk kunne produsere ca. 10,2 GWh i et midlere år etter en ev. utbygging.

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at fordelene av det omsøkte tiltaket er større enn skader og ulemper for allmenne og private interesser slik at kravet i vannressursloven § 25 er oppfylt. NVE gir Vengåkraft AS tillatelse etter vannressursloven § 8 til bygging av Vengåa kraftverk. Tillatelsen gis på nærmere fastsatte vilkår.

Søknad

NVE har mottatt følgende søknad fra Vengåkraft AS, datert 6.2.2012:

VENGÅA KRAFTVERK, endelig omsøkte hoveddata

TILSIG		Hovedalternativ
Nedbørfelt	km ²	16,7
Årlig tilsig til inntaket	mill.m ³	28
Spesifikk avrenning	l/s/km ²	53,2
Middelvannføring	l/s	888
Alminnelig lavvannføring	l/s	72
5-persentil sommer (1/5-30/9)	l/s	306
5-persentil vinter (1/10-30/4)	l/s	55
KRAFTVERK		
Inntak	moh.	353
Avløp	moh.	60
Lengde på berørt elvestrekning	m	2870
Brutto fallhøyde	m	296
Midlere energiekvivalent	kWh/m ³	0,63
Slukeevne, maks	l/s	1866
Minste driftsvannføring	l/s	90
Tilløpsrør, diameter	mm	900
Tunnel, tverrsnitt	m ²	
Tilløpsrør/tunnel, lengde	m	2500
Installert effekt, maks	MW	4,1
Brukstid	timer	3290
MAGASIN		
Magasinvolum	mill. m ³	-
HRV	moh.	-
LRV	moh.	-
PRODUKSJON		
Produksjon, vinter (1/10 - 30/4)	GWh	2,5
Produksjon, sommer (1/5 - 30/9)	GWh	10,8
Produksjon, årlig middel	GWh	13,3
ØKONOMI		
Utbyggingskostnad	mill.kr	42,4
Utbyggingspris	kr/kWh	3,2

VENGÅA KRAFTVERK, elektriske anlegg

GENERATOR

Ytelse	MVA	5,1
Spenning	kV	0,69/22

TRANSFORMATOR

Ytelse	MVA	5,1
Omsetning	kV/kV	0,69/22

NETTILKNYTNING (kraftlinjer/kabler)

Lengde	m	650
Nominell spenning	kV	22
		jordkabel

Om søker

Vengåkraft AS (org. nr. 889 234 512) står som søker for utbygging av Vengåa kraftverk. Vengåkraft AS eies av grunneierne, Rauma Energi AS og Clemens Elvekraft AS. Selskapets virksomhet er produksjon og omsetning av elektrisk kraft, samt drift av kraftverket.

Beskrivelse av området

Vengåa kraftstasjon er planlagt ca. 11 km langs bilvei fra Åndalsnes, kommunesenteret i Rauma kommune. Vengåa har sin start fra Olaskardsvatnet (1129 moh). Dette vannet er tatt inn i driftstunnelen til Gryttenanlegget. Avrenningen til Vengåa er derfor sterkt redusert. Vengåa renner i nordlig retning ned til ca. 750 m, og når etter ca 2,5 km Vengedalsvatnet (629 moh). Derfra renner elven ca. 2 km ned til det planlagde inntaket ved Vengedalssetra.

Dalen er omkranset av høye fjell, med bl.a. Romsdalshorn (1550 moh) og Store Vengetind (1852 moh). Nedenfor inntaket blir det brattere og elva renner ca. 2 km til den møter Glutra. Elvebunnen er stedvis dekket av steiner av blokkstørrelse og inneholder flere fosser og stryk. Vegetasjonen i området er relativt artsfattig og miljørapporten som følger søknaden påpeker at det kun er enkelte partier med litt rikere vegetasjon. Skogen i området er for det meste blåbærskog med en blanding av lauv og bartrær. I den øvre delen er det innslag av myr og enkelte næringsrike sig med rikmyr.

Det er registrert hekkende fossefall i Vengåa, ved utløpet i Glutra. Det er også noe bekkeørret i elva, og anadrom fisk. Sjørørret kan bruke den nederste delen av elva, før samløpet med Glutra, som gyte og oppvekstområde.

Det går en anleggsvei opp Vengjesdalen som ble laget/forsterket ved utbyggingen av Gryttenanlegget. Ca. 100 m NV for planlagt kraftstasjon ligger det et stort grustak. Fra Fv 177 går det vei sørover til grustaket. Fra denne veien går det en traktorvei forbi stasjonsområdet og langs Glutra. På østsiden av Vengåa går det ei høyspentlinje i nord-sør retning. Oppe ved Vengedalssetra på østsiden av Vengåa ligger det et hyttefelt med 20-talls hytter. Og på vestsiden av elva ligger det 7-8 hytter.

Teknisk plan*Inntak*

Inntaksdammen plasseres på kote 353. Demningen blir en platedam i betong ca. 15 m lang og inntil 3 m høy. Neddemt areal skal være 0,1 daa og oppdemmet volum blir ca. 450 m³. Demningen skal ha flomløpsterskel i betong. I denne lages et arrangement for slipp av minstevannføring, samt inntakskonus for påkopling av driftsvannrøret.

Rørgate

Driftsvannrøret blir 2500 m langt. Røret skal være nedgravd. Rørdiameteren blir 900 mm. Rørtraseen legges på vestsiden av elveløpet og skal følge den kommunale veien ned til kote 220. Herfra skal traseen gå i skogsterreng. I deler av traseen blir det nødvendig å rydde skog i 15 meters bredde. I traseen er det bra med løsmasser ifølge søknaden.

Kraftstasjon

Kraftstasjon skal bygges med en grunnflate på ca. 105 m². Overbygget utføres i tre. Stasjonen blir lagt på kote 60 like inntil elva Glutra. Permanent arealbehov er ca. 1,0 daa. Det bygges en steinsatt kanal som leder vannet ut i Glutra.

I stasjonsbygget installeres 1 stk Pelton turbin med ytelse 4,1 MW. Det installeres en generator med ytelse 5,1 MVA og spenning 69 kV, samt en transformator med ytelse 5,1 MVA og omsetning 0,69/22 kV/kV.

Nettilknytning

Kraftstasjonen blir liggende ca. 650 m fra eksisterende 22 kV linje. Produsert kraft føres fra stasjonsbygg med nedgravd jordkabel til linjen. Kabelverrsnittet blir på 90 mm² og nominell spenning på 22kV. Fra Rauma energi AS sies det at ”Både distribusjons- og regionalnett må forsterkes. Dette utløser anleggsbidrag som skal fordeles etter installert effekt på de kraftverkene som er planlagt i området.”

Veier

Det går en kommunal vei fra Liabygda og oppover Vengjesdalen. Mellom inntak og kote 220 benyttes denne veien uendret til transport og legging av driftsvannrør. Fra kote 220 og ned til kraftstasjonen legges det en midlertidig anleggsvei i rørgata. Denne blir ca. 1100 m. lang og med bredde på ca. 4 m. Denne veien fjernes etter at driftsvannrøret er gravd ned. Eksisterende vei oppgraderes og brukes frem til kraftstasjonen.

Massetak og deponi

Det blir ikke behov for massedeponi

Arealbruk

	Midlertidig areal- behov (da)	Varig areal- behov (da)	
Inntaksområde	2,0	0,5	Småskog
Rørtrasé (2500*20m)	50,0	0	Løvskog
Anleggsvei fra stasjon til kote 220 (1100*4m)	4,4	0	Løvskog
Kraftstasjon	1,0	1,0	Løvskog, innmark
Riggområde	2,0	0	Løvskog, innmark
Sum	57,4	1,5	

Forholdet til offentlige planer

Kommuneplan

I kommuneplanens arealdel ligger tiltaksområdet i LNF område, sone 4. Spredt fritidshus-/ bolig- og næringsbebyggelse vil være tillatt dersom sektormyndigheter ikke har avgjørende innvendinger.

Samlet plan (SP)

Prosjektet i Vengåa er ikke behandlet i Samlet plan. Grensa for slik behandling er installert ytelse større enn 10 MW, eller midlere årsproduksjon større enn 40 GWh.

Verneplan for vassdrag

Vengåa er ikke berørt av forskriftene for Verneplan for vassdrag.

Inngrepsfrie områder (INON)

P.g.a anleggsveien opp til Grytten-anlegget og kraftlinja som går igjennom Vengjedalen, vil tiltaket i Vengåa ikke medføre ytterligere endringer i INON-soner.

Nasjonale laksevassdrag

Vengåa berører ikke nasjonale laksevassdrag og – fjorder.

Andre verneområder

Deler av Dalsida landskapsvernområde vil ligge innenfor nedbørfeltet til Vengåa kraftverk. Prosjektet vil ikke komme i konflikt med noen verneinteresser i området.

Kommunale planer for småkraftverk

Ifølge vassdragsplan for Rauma kommune, vedtatt av kommunestyret 27.6.2006, ligger Vengåa i gul sone, dvs. områder hvor kommunen alltid vil kreve konsesjonsplikt.

Tilleggsopplysninger

NVE stilte krav om tilleggsundersøkelse av fisk i brev datert 15.5.2012. Undersøkelsene ble utført av Bioreg AS og resultatet ble presentert i Bioreg AS rapport 18, 2012 "Vengåa kraftverk i Rauma kommune i Møre og Romsdal fylke. Vurdering av verknader på fisk":

" ...

Samandrag

[...]

Tiltakshavar har lagt fram planar om å byggja eit inntak ved ein kulp i Vengåa på kote 356. Frå inntaket skal vatnet leiast ned til eit kraftverk planlagd bygd ved elva Glutra om lag på kote 60. Kraftverket vert da liggande om lag 400 m nedanføre elvemøtet mellom Vengåa og Glutra. I samband med dette har Bioreg AS, på oppdrag frå Vengåkraft AS, gjort ei el-fiskeundersøking av den anadrome strekninga av Vengåa. Tre stasjonar vart tekne ut for prøvafiske, og det vart totalt fiska 36 aurar og ingen laks ved dei tre stasjonane. I nedste delen av elva vart tettleiken av aure estimert til omlag 59,8 pr. 100 m², noko som er ein ganske god tettleik. Lenger oppe i elva var tettleiken lågare med om lag 16,79 fisk pr. 100 m² på stasjon 2, og 14,58 fisk pr. 100 m² på stasjon 3. Det er delvis godt gytesubstrat nedst i elva. Lengre opp er det mykje dårlegare.

I tillegg til fiskeundersøkinga vart den strekninga av Glutra som vert påverka, undersøkt mest med tanke på botnsubstratet og kor høveleg det kunne vera for gyting av sjøaure og laks.

Samstundes med fiskeundersøkinga, vart den aktuelle strekninga også undersøkt for ål og elvemusling. Det vart ikkje påvist verken ål eller elvemusling verken i Glutra eller Vengåa ved denne undersøkinga.

I 1980 vart det påvist Gyrodactylus salaris i vassdraget, og det vart rhotenonbehandla i 1993. Grunna smitte av Gyrodactylus salaris er laksestamma i vassdraget svært redusert. Sjøaurestamma har greidd seg noko betre og er ikkje direkte truga (Statkraft 2008).

Verdi, omfang og konsekvens/verknad.

Vi har delt vassdraget inn i tre deler som vi har verdi-, omfang- og konsekvensvurdert kvar for seg. Den anadrome strekninga av Vengåa, dvs. frå elvemøtet og omlag 1200 m oppover har vi delt i to, nemleg dei nedste om lag 300 metrane som Del I, og resten av elva oppover som Del II. Verdien for Del I har vi sett til middels/stor, mens omfanget er vurdert å verta stort negativt om tiltaket vert gjennomført. Dette medfører at konsekvensen/verknaden for denne delen av Vengåa vert stor negativ.

For Del II, dvs. Vengåa frå omlag 300 m oppe i elva og vidare opp til endeleg vandringshinder (om lag 1 km) vert verdien sett til liten/middels, då vi meiner at på denne strekninga er det stort sett berre bekkeare som gyt. Omfanget for denne elvestrekninga må vurderast uavhengig av verdi, og i og med at mesteparten av vatnet forsvinn, så må omfanget reknast som stort negativt.

For Glutra er verdien av den strekninga som vert påverka av tiltaket sett til middels/stor. Omfanget for elva av at ein tek bort vatnet frå Vengåa er vurdert å verta lite/middels negativt medan konsekvensen/verknaden dermed vert middels negativ i følge konsekvensvifta.

Verknadane/konsekvensane for anadrom fisk av ei utbygging av Vengåa er samla sett vurdert til å vere; middels negativ.

Avbøtande tiltak. Som minimum minstevassføring vil vi tilrå minst 5-persentilen, men helst 10-persentilen som utgangspunkt. Dette er om planane skal gjennomførast slik dei noe er skissert. Anadrom fisk både i Glutra og Vengåa vil tena på å auka minstevassføringa såpass. Omlaupsventil derimot skulle ikkje vera naudsynt om stasjonen vert liggjande der han er planlagt.

Eit anna avbøtande tiltak som kan vera aktuelt er å flytta kraftstasjonen oppover til omlag 250 - 300 m opp i Vengåa. På den måten vil ein unngå at Glutra vert negativt påverka av tiltaket, samstundes som ein får teke vare på den mest verdfulle delen av Vengåa. Om denne løysinga vert vald, bør det vurderast omlaupsventil for å unngå at det strandar fisk ved ein utilsikta stopp i kraftverket. Vidare kan ein redusera kravet til minstevassføring betydeleg om denne løysinga vert vald.

Usikkerheit i vurderingane

Registrerings- og verdiusikkerheit.

Usikkerheit i samband med fiskeunder-søkinga, ligg stort sett i vurderinga av mengda av sjøaure som går opp i elva for å gyta. Vi er rimeleg sikre på at den neste delen av Vengåa vert nytta av sjøaure. Mangel på eller svært lite yngel lenger oppe i elva tyder på at auren nyttar denne delen av elva i mykje mindre grad. Det vart ikkje fanga yngel av laks i undersøkinga. Det er og noko usikkerheit i kor mykje Glutra vert påverka som gyte- og oppvekstelv av tiltaket. Det var mykje vatn i elvane da undersøkingane fann stad. Det vart difor ikkje fiska på heile breidda av elva, og mykje fisk kom seg truleg unna, særleg gjeld dette dei minste årsklassane. Samla sett så meiner vi at registrerings- og verdiusikkerheit nok er til stades kva gjeld dette prosjektet, men at usikkerheita likevel er lita.

Usikkerheit i omfang. Ut frå dei registreringar og verdivurderingar som er gjort, og slik planane er skissert, meiner ein at usikkerheita i omfangsvurderingane er liten i dette tilfellet.

Usikkerheit i vurdering av verknad. Sidan det må reknast å vere stor grad av sikkerheit knytt både til registrering, verdivurdering og omfangs-vurdering, så vil det også vera stor sikkerheit i verknadsvurderinga.”

Høring og distriktsbehandling

Søknaden er behandlet etter reglene i kapittel 3 i vannressursloven. Den er kunngjort og lagt ut til offentlig ettersyn. I tillegg har søknaden vært sendt lokale myndigheter og interesseorganisasjoner, samt berørte parter for uttalelse. NVE var på befaring i området den 10.12.2012 sammen med representanter for søkeren, grunneier, kommunen, Fylkesmannen, fylkeskommunen og Naturvernforbundet. Høringsuttalelsene har vært forelagt søkeren for kommentar. En tilleggsutredning av fisk ble utført og sendt på høring i forbindelse med invitasjonen til befaring. Høringsuttalelser til denne er også forelagt søker for kommentar.

Høringspartenes egne oppsummeringer er referert der hvor slike foreligger. Andre uttalelser er forkortet av saksbehandler. Fullstendige uttalelser er tilgjengelige via offentlig postjournal og/eller NVEs nettsider.

NVE har mottatt følgende kommentarer til søknaden:

Rauma kommune har kommentert søknaden i vedtak datert 11.4.2012. Søknaden er vurdert opp mot vassdragsplanen som foreligger i kommunen. De kommenterer flere mangler ved søknaden bl.a. visualisering av dam og vei, utredning av berørt elvestrekning i Glutra, konkretisering av planer for utløpskanal fra kraftstasjonen og konkretisering av om inntaket skal bygges veiløst i og over verneskogbeltet. Kommunen tar ikke stilling til konsesjonsspørsmålet i sitt vedtak.

Fylkesmannen i Møre og Romsdal (FM) ønsker en nærmere vurdering av konsekvensene for anadrom fisk, og de ønsker prøvofisking på berørt strekning. De mener også at det må legges stor vekt på landskapstilpasning ved en utbygging, og spesielt i forbindelse med plassering av inntaksdammen. Fylkesmannen har også kommentert de nye fiskeundersøkelsene og ønsker på bakgrunn av disse å øke slipp av minstevannføring til en vannmengde på størrelse med 10-persentilen i vassdraget. De mener at dette vil kunne ivareta Vengåa sin fiskeribiologiske funksjon for anadrom fisk. Samtidig ønsker de også å flytte kraftstasjonen til før samløpet med Glutra for å redusere påvirkningen på denne.

Møre og Romsdal fylkeskommune (FK) ber NVE om å ta hensyn til kulturminneverdier og friluftslivsinteresser i den videre saksbehandlingen. Fylkeskommunen påpeker at Venjesdalen med tilgrensende fjellområder er et av de mest populære områdene for friluftsliv i Romsdal og Rauma kommune. Området er sentralt i reiselivssatsingen rundt Romsdalseggen, med start- og endepunkt i Venjesdalen. De er ikke så bekymret for den direkte innvirkningen på tilgjengelige områder, men mer skeptiske til indirekte virkninger av tiltaket. I en ny uttalelse mottatt etter NVEs sluttbefaring vil ikke fylkeskommunen lenger stille krav om arkeologiske registreringer, men ber om det blir tatt hensyn til gamle stengjerder og veier langs røtraseen ved en ev. utbygging.

Naturvernforbundet i Møre og Romsdal kommenterer forholdet til friluftsliv, og mener at inntaket må flyttes nedover i vassdraget for å redusere ulempene. I etterkant av NVEs sluttbefaring har Naturvernforbundet kommet med en ny og utvidet uttalelse. Her utdyper de forhold rundt inntaksplasseringen og kommer med nye opplysninger om naturtyper på den berørte strekningen. De mener å ha registrert naturtypene bekkekløft, gråor-heggeskog og ravine. Ingen av disse er registrert i miljørapporten som foreligger. Naturvernforbundet oppsummerer med at det foreligger flere momenter i saken som til sammen tilsier at en utbygging ikke bør finne sted.

Rauma Energi AS uttaler i brev datert 12.4.2012 at en ev. bygging av Vengåa kraftverk vil utløse behov for nettførsterkninger i 22 kV nett i Isfjorden for å oppnå akseptabel spenningskvalitet og leveringssikkerhet. Et minimumstiltak er å legge en 22 kV jordkabel på ca. 2,5 km som erstatning for eksisterende nett fra Hen til ny nettstasjon for tilkobling av 22 kV kabel fra Vengåkraft.

Jo og Oddmund Unhjem er sterkt imot en utbygging som omsøkt. De vektlegger friluftslivet i Vengesdalen og er bekymret for hvordan en utbygging vil kunne påvirke dette. De legger også vekt på at Vengåa renner urørt i dag og er et viktig område for naturopplevelser og rekreasjon.

Søker har kommentert de innkomne høringsuttalelsene i brev datert 18.10.2012:

" ...

Fylkesmannen i Møre og Romsdal uttaler.

Om Landskap og friluftsliv

«Venjesdalen er ein svært viktig innfallsport til kjente fjell og turområde som Romsdalshorn, Venjestindan, Blånebbå og Romsdalseggen. Dette området har derfor høg verdi for friluftslivet. Gjennom Venjesdalen går det både veg og kraftline. Området er såleis ikkje urørt, Nye inngrep kan gi ein uheldig sumeffekt. Skal ein tillate nye inngrep i dette området må derfor landskapsomsyn vere avgjerande.

Inntaksdammen er lokalisert like nedanfor hytte/sætergrenda Venjesdalssætra, Gjennom tidlegare saksbehandling har det kome fleire protestar til denne lokaliseringa. Vi registrerer at inntaksdammen er flytta fra kote 360 til kote 353. Dammen vil ligge ca. 20 m fra vegen inn Venjesdalen og dermed svært synleg både frå veg og hyttefelt.

Vi saknar ein nærare vurdering om flytting av inntaksdammen lenger ned vil vere ei betre løysing landskapsmessig sett. Pga. snøforholda har vi ikkje hatt moglegheit til å vurdere dette på eigen synfaring, Vi føreset at NVE tar opp dette som terna ved ei eventuell sluttsynfaring.»

Tiltakshaver kommenterer.

Opprinnelig var damplassering planlagt på kote 360. Så ble den flyttet nedover nettopp med tanke på synlighet fra hytteområdet. Vanddekt areal blir beskjedne 150 m², volum 450 m³. Avstand til nærmeste hytte oppstrøms demningen er 75 m. I nytt damsted er det fjell som gjør det enkelt å bygge demningen. Dette reduserer inngrepets omfang. Inntaksarrangementet vil ikke skape støy. Som bildet nedenfor viser, går damkrona i flukt med terrenget på østsiden av elva. På vestsiden er det bare en mindre andel av demningen som stikker opp. Etter at anlegget er ferdig, vil inngrepet bli som vist på bildet.

Figur 1: Visualisering av inntak og atkomstvei

Om anadrom fisk

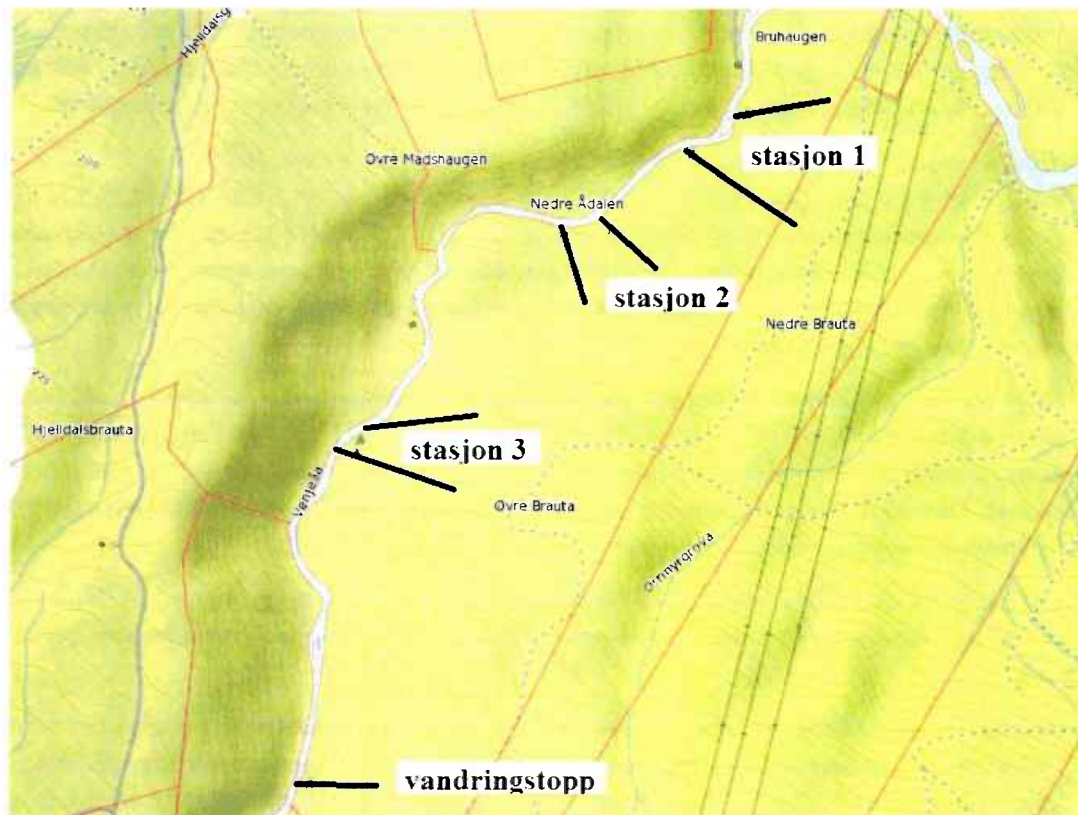
«Utlopsvatnet fra kraftstasjonen gar ut i Glutra om lag 400 m nedanfor samlopet med Vengaa. Glutra fører anadrom fisk (laks og sjøaure) langt ovanfor dette samlopet. Også deler av Vengaa er anadrom. Vi er usikre på nøyaktig kvar vandringshinderet for anadrom fisk er. Hausten 2011 vart fleire vassdrag i Rauma kommune kartlagt som førebuing for behandling av vassdraga mot *Gyrodactylus salaris* i 2013. I det kartmateriale vi har mottatt er behandlingpunkt mot parasitten vist ved ca. kote 140, altså om lag 750 m ovanfor samlopet med Glutra. Fylkesmannen kjenner ikkje til den biologiske produksjonen i elva på denne strekninga.»

Tiltakshavers kommentar.

Tiltakshaver har fått utført undersøkelse av anadromstrekning i Vengaa ved bonitering og elektrofiske opp til vandringshinderet ved kote 180. I Glutra ble strekningen mellom planlagt plassering av kraftstasjonen og Vengaa's samlop med Glutra bonitert og bunnssubstrat vurdert. Her ble det ikke provefisket pga stor vannføring i Glutra. Fiskeundersøkelsen ble utført av Bioreg AS 18. august 2012.

Resultater fra Vengaa.

Det ble provefisket på 3 stasjoner i Vengaa. Se kart nedenfor.

Stasjon 1 oppviste en fisketetthet på 60 ørret pr. 100 m², mens stasjon 2 og 3 hadde fisketetthet på hhv 17 og 15 individer. Laks ble ikke fanget på noen av stasjonene.

Fiskeundersøkelsen foreslar følgende avbøtende tiltak, sitat:

«Om planane vert gjennomført slik dei no ligg føre, så vil vi tilrå ei mykje større minstevassføring enn det utbyggjarane har lagt opp til. 5-persentilen er eit minimum, men helst bør ein vurdera ei minstevassføring opp mot 10-persentilen slik at særleg Vengåa også etter utbygginga kan ha ein viss verdi for anadrom fisk. Også for Glutra vil eit slikt tiltak vera positivt, men vil ha mindre å seia for denne elva enn for Vengåa. Omlaupsventil derimot skulle ikkje vera naudsynt om stasjonen vert liggjande der han er planlagt.»

Tiltakshavers kommentar om minstevann.

Ulike slipp av minstevannføring påvirker kraftproduksjonen meget sterkt. Endringer er vist i tabellen nedenfor:

Minstevann	Sommer (1.5-30.9)			Vinter (1.10-30.4)			Kraftproduksjon			
	l/s	% av Q ₂₀	GWh	l/s	% av Q ₂₀	GWh	Total årsproduksjon (GWh)	Tap (GWh)	Tap (%)	Utbyggingspris (kr/kWh)
Omsøkt	75	8,4	10,5	75	8,4	2,8	13,3	-	-	3,2
5-persentil	306	34,5	9,1	55	6,2	1,5	10,6	2,7	20,3	4,0
10-persentil	442	49,8	8,3	81	9,1	1,1	9,4	3,9	29,3	4,5

Omsøkt minstevannsslipp er i helt i tråd med anbefalingen fra Miljørapporten fra 2008 der det står, sitat: «Vi vil likevel koma med framlegg om at alminneleg lågvassføring vert lagt til grunn for vassregimet og kjøremonsteret».

Vengåa kraftverk har i søknaden en midlere årsproduksjon på 13,3 GWh. Og med et utbyggingsbudsjett på 42,4 mill kr gir dette en utbyggingspris med god lønnsomhet på 3,2 kr/kWh. Den høye 5-persentil på 306 l/s er en indikasjon på at det renner mye vann i Vengåa

om sommeren og utover høsten. Dette kommer av jevn smelting av sne fra fjelltoppene. Av tabellen ser en at slipp av minstevann på 5-persentilnivå viser at produksjonstapet blir på 2,7 GWh, dvs. en utbyggingspris på 4,0 kr/kWh som også indikerer akseptabel lønnsomhet.

Slipp av minstevann på 10-persentilnivå utgjør 442 l/s, eller nesten 50 % av middelvannføringen (Q_m) på 888 l/s, dvs. et årlig produksjonstap på 3,9 GWh (29,3 % tap i forhold til omsøkt produksjon) og en utbyggingspris på 4,5 kr/kWh. En så stor minstevannføring gir en klart svekket lønnsomhet. Man skal være klar over at gjennom sommeren vil den naturlige vannføringen ofte være betydelig lavere enn dette nivået og miljøet i elva må uansett tilpasse seg en lavere vannføring.

Restfeltet har en avrenning på 126 l/s ved Vengåas utløp. Når turbinens minste slukeevne på 90 l/s og 5-persentilen på 306 l/s legges til er vannføringen på 522 l/s ved Vengåas utløp. Det er en kjensgjerning at elva i perioder om sommeren ofte har lavere vannføring enn dette og miljøet i elva vil være tilpasset en vannføring lavere enn 5-persentilen. 5-persentilen bør derfor gi en tilstrekkelig mengde vann for å opprettholde en levedyktig/sunn elv.

Det kan være aktuelt å slippe noe mer minstevann i de perioder da gyting pågår. Hvilke(n) periode(r) det er snakk fremkommer i e-post 02.10.2012 fra fiskebiologen som sier følgende, sitat;

«Har sett litt på dette med gytetida for sjørret, og det er om høsten det skjer, stort sett i oktober slik jeg antydte i telefonsamtalen. Gytetidspunktet kan nok variere noe fra landsdel til landsdel og fra elv til elv. Det er antatt at gytinga i elver som ligner mest på litt store bekker foregår over relativt korte tidsrom, da fisken oppholder seg i elva/bekken nesten bare i gytetiden. I større elver begynner den oppgangen ofte i juli, enkelte steder så tidlig som juni, så der kan den nok stå ganske lenge før den igjen søker til havs. Trolig går sjørretten opp i Glutra og blir værende der til tidspunktet for gyting nærmer seg, så trolig oppholder den seg i relativt kort tid i Vengåa.»

Et annet avbøtende tiltak fra fiskerapporten siteres;

«Eit anna avbøtande tiltak som kan vera aktuelt er å flytta kraftstasjonen oppover til omlag 250 – 300 m opp i Vengåa. På den måten vil ein unngå at Glutra vert negativt påverka av tiltaket, samstundes som ein får teke vare på den mest verdfulle delen av Vengåa. Om denne løysinga vert vald, bør det vurderast omlaupsventil for å unngå at det strandar fisk ved ein utilsikta stopp i kraftverket. Vidare kan ein redusera kravet til minstevassføring betydeleg om denne løysinga vert vald.»

Tiltakshavers kommentar til flytting av kraftstasjon.

Om flytting av stasjonen oppi Vengåa skulle ha beskyttende effekt for anadrom fisk, må stasjonen flyttes til ovenfor anadrom strekning, dvs. ovenfor vandringshinderet på kote 180, dvs. et falltap på 176 m. Med dette falltapet og minstevannsslipp på 5-persentilnivå vil årsproduksjonen bli på bare 5,2 GWh. Dette blir et dyrt og uinteressant alternativ for alle involverte parter.

Møre og Romsdal fylkeskommune uttaler.

«Automatisk freda kulturminne. Vi kjenner ikkje til at det er registrert automatiske freda kulturminne i eller nær Vengåa, men ønskjer gjerne nærare opplysningar om trasé og kraftverktomt for å vurdere potensialet for hittil ukjente kulturminne. Det kan eventuelt verte naudsynt med ei synfaring for å vurdere behovet for arkeologisk registrering.»

Tiltakshavers kommentar.

Tiltakshaver tar uttalelsen til etterretning.

«Kulturminne frå nyare tid. Det er registrert tufter etter to kvernhus i Vengåa (1539-0020-059 og 1539-0020-060), og ei etter ei sag i Sagøyen (1539-0019-016), Elles er det også fleire SEFRAK-registrerte bygg på Venjesdalssetra. Vi ber om at ein tek omsyn til desse kulturminna under vidare saksbehandling.»

Tiltakshavers kommentar til kulturminner.

Tiltakshaver tar uttalelsen om kulturminner til etterretning

«Friluftsliv. Venjesdalen med tilgrensande fjellområde er eit av dei mest populære områda for friluftsliv i Romsdal og i Rauma kommune, som satsar sterkt på friluftsliv for sine innbyggjarar og i reiselivssamanheng. Området er sentralt i den store reiselivssatsinga kring Romsdalseggen, med start- eller endepunkt i Venjesdalen. Molde og Romsdals turistforening har under planlegging ny turisthytte i området, og det er godkjent frådeling av tomt ved Venjesdalssetra. Vi rår difor til at NVE i si saksbehandling legg særleg vekt på konsekvensar og eventuelle avbøtande tiltak for friluftslivet, både det allmenne friluftslivet og friluftsliv som satsingsområde for reiselivet i regionen.

Etter vår vurdering vil ei utbygging som planlagt ikkje ha større direkte innverknad på tilgjenge i området, då det truleg er lite ferdsel i området for inntak, røyrgate/anleggsveg og kraftstasjon. Innverknad på landskapsopplevinga kan vere større, ikkje minst sett frå dei mykje brukte fjellområda på nordsida av hovuddalføret i Isfjorden. Utbygging i eller nær mykje brukte friluftslivområde kan dessutan ha innverknad på attraktivitet og omdømme som er avgjerande faktorar i reiselivssamanheng. Dei negative konsekvensane av utbygginga vil etter alt å dømme vere størst i anleggsfasen, og det kan ha mykje å seie kor lenge denne fasen varer og til kva tider av året anleggsarbeidet føregår mest Intensivt. »

Tiltakshavers kommentar.

Tiltakshaver tar uttalelsen til etterretning.

Rauma kommune uttaler.

Saken har vært behandlet i Utvalg for plan og forvaltning 11.04.2012 med følgende vedtak, sitat;

«Rauma kommune har ut frå vurdering opp mot krava til gul sone i vassdragsplanen funne desse manglane i søknad om konsesjon for bygging av Vengåa kraftverk datert 6.2.2012:

- Visualisering av dammen, inkludert eventuell permanent veg, på omsøkte plassering. Blir damplasseringa vurdert som visuelt uakseptabel i forhold til regionalt viktige ferdselskorridorar må alternativ plassering av dammen vurderast og utredast nedstraums omsøkte dam.
- Utredning og klarering av den berørte elvastrekinga av Glutra mellom utløpet av Vengåa og kraftstasjonen.
- Konkretisering av om utløpet frå kraftstasjonen blir lagt i røyr under bakkenivå i minimum 10 meter frå stasjonsbygninga.
- Konkretisering av om inntaket skal byggjast veglaust i og over verneskogbeltet viss ikkje tilslamming(sedimentering) vil medføre eit særleg behov for maskinell opprensning/tømming av inntaksdammen.

Ut over dette er søknaden innanfor rammene for gul sone i vassdragsplana for Rauma kommune.»

Tiltakshavers kommentar.

Visualisering av dammen

Det vises til bilde med visualisering og tiltakshavers kommentar til Fylkesmannens uttalelse om inntaksdam.

Utredning og klarering av den berørte elvastrekinga av Glutra...

På berørt strekning i Glutra er det også utført fiskebiologisk vurdering. Sitat fra undersøkelsen;

«For Glutra er det vanskeleg å vurdere omfanget, då ein førebels ikkje veit kor stor del av vatnet frå Vengåa utgjer for den samla vassmengda nedanfor elvemøtet. Men om ein likevel, ut frå kva ein trur reknar Vengåa som ein tredel av totalvassføringa, så vil det likevel vera mykje vatn att i Glutra, i alle fall ved normale vassføringar. I tørketider er ein likevel meir usikker. Men ut frå det ein har sett av desse to elvene, så reknar ein ikkje med at omfanget for Glutra vert særskilt stort om vatnet frå Vengåa fell bort. Ein reknar difor omfanget for den aktuelle strekninga av Glutra å verta lite/middels neg. (-/-) om planane vert gjennomført som planlagt.»

Utfra ovenstående mener tiltakshaver at slipp av minstevann på 5-persentilnivå vil være tilstrekkelig.

Konkretisering av om utløpet frå kraftstasjonen blir lagt i røyr...

Tiltakshaver mener det er uproblematisk å føre avløpsvannet fra turbinen uti elva i rør under bakkenivå. Dette vil avbøte for støy og samtidig vil avløpskanalen ikke være til hinder for annen aktivitet i området.

Konkretisering av om inntaket skal byggjast veglaust...

Tiltakshaver mener at den korte atkomstveien ned til inntaket er et beskjedent inngrep. Veien letter publikums atkomst til inntaket. Her vil det bli satt opp ei lita tavle med informasjon om kraftverket og med informasjon om hvordan man kan kontrollere at riktig mengde minstevann slippes. Avvik kan rapporteres til utbygger eller til NVE.

Rauma Energi uttaler.

«Rauma Energi har utredet nødvendige tiltak i nettet etter hvert som selskapet har fått forespørsel fra potensielle utbyggere. Anleggsbidrag er stipulert Vengåkraft utløser behov for forsterkning i 22 kV nett Isfjorden for å oppnå akseptabel spenningskvalitet og leveringssikkerhet. Minimumstiltak er at det legges en 22 kV jordkabel på ca. 2,5 km til erstatning for bestående nett fra Hen til ny nettstasjon for tilkobling av 22 kV kabel fra Vengåkraft (Se side 13 konsesjonssøknad).

Det er meldt forespørsel om tilknytning av ytterligere 11,5 MW fra to kraftverk under planlegging. Utfordringen for nettselskapet er at konsesjonsbehandling og beslutning om utbygginger ikke sammenfaller i tid. Dersom den største av de to nevnte utbygginger blir realisert må 22 kV nettet forsterkes heit inn til Grytten transformatorstasjon. Alternativt kan det bygges ny transformatorstasjon tilknyttet 132 kV regional nett i Isfjorden.»

Tiltakshavers kommentar.

Det er innledet en god dialog med Rauma Energi og utbygger er kjent med at det er behov for visse tiltak i netteiers nett i området. Utbygger innser at det er utbygger som skal betale

forsterkninger i netteiers nett, som skyldes tilkoblingen av kraftverket. Utbygger har i budsjetteringen av utbygginga tatt høyde for anleggsbidrag.

Naturvernforbundet uttaler.

«Denne fråsegna er skriva i forståing med Naturvernforbundet sitt lokallag i Rauma. Det er i denne saka spesielt to tilhøve som vi ønskjer å seie noko om. Det gjeld funn av brunburkne og påverknaden av verdiar for friluftslivet, særleg i øvre del. På sidene 42/53/57 er det nemnt funn av brunburkne. Sidan den biologiske rapporten blei laga i 2008 er det kome ei ny raudliste, der brunburkne er ført til kategori EN, sterkt truga. Arten er knytt til serpentin/olivinberg. Kjent utbreiing for brunburkne tilseier at funn i dette området er noko overraskande.

I Rauma kommune sin vassdragsplan er dette vassdraget plassert i gul sone. Det tyder mellom anna at andre omsyn som friluftsliv er rekna som viktige i området, og at utbyggar må rekne med at dette blir betydeleg vektlagd. Området vidare innover i Vengesdalen blir brukt mykje til friluftsliv, til trass for at det er ein del inngrep, mellom anna frå kraftutbygging i området. Ytterlegare auke av inngrep vil slik vi ser det vere svært uheldig. Frå der prosjektet blir synleg frå Vengesdalsvegen og vidare oppover til inntaket vil inngrep påverke friluftslivet. Elva i seg sjølv er her fin å sjå på og dessutan ganske tilgjengeleg. I tillegg ligg denne strekninga nær eit mykje bruka område rundt Vengesdalssetra

Naturvernforbundet meiner at inntaket må flyttast nedover i vassdraget for å redusere ulempene spesielt for friluftslivet. Omsynet til friluftslivet må og vere grunnlag for ei nærare vurdering av anleggsverksemda. Vi går ut frå at andre vil gjere nærare greie for omfanget av friluftslivet.»

Tiltakshavers kommentar.

Rødlistearter.

Etter samtale med en av forfatterne av Miljørapporten er det klart at brunburkne er forvekslet med bruntelg som ikke er rødlistet. Forvekslingen ble dessverre oversett i den endelige versjonen av Miljørapporten. Karplanten brunburkne har helt spesielle krav til voksested og substrat, nemlig olivinberg.

Olivinberg fins ikke i Vengedalen.

Friluftsliv.

Dette deltema er behandlet i kommentarene til høringsuttalelser fra Fylkesmannen.

Jo og Oddmund Unhjem uttaler.

«De utbyggingsplanene som nå foreligger, innebærer en demning/inntaksdam som ligger bare få meter fra veien inn i Vengesdalen, og dette blir et skjemmende fremmedelement og en visuell forurensing midt i øyesyn for alle som ferdes der.

Vengåa renner nedover Ådalen til den møter Glutra ved Ølsteinbrua. Dette er ei strekning på omkring 2 km, som i de øvre delene i dag er uten naturinngrep. Det er ville fosser, rolige kulper der bekkeaturen lever, og en variert vegetasjon på elvebreddene. I det hele tatt er Ådalen et unikt område for naturopplevelse og rekreasjon i nærmiljøet. Vi synes miljøbelastningen ved en utbygging her er alt for stor sett i forhold til den mengde energi dette kraftverket kan produsere.»

Tiltakshavers kommentar.

Plassering av inntaksdam er kommentert tidligere og vil ikke bli gjentatt her. På de nederste 1200 meterne har elva Vengåa skåret seg ned i løsmassene med bratte skrenter ned til elva.

Dette gjør denne delen av elva temmelig utilgjengelig. Driftsvannrøret blir nedgravd og etter noen år vil rørgata være tilvokst med stedlig vegetasjon og ikke lenger være synlig. Tiltakshaver mener at selv 10-13 GWh kraft må være et positivt bidrag for å avbøte på kraftunderskuddet i Møre og Romsdal fylke.”

Søker har også kommentert innkomne høringsuttalelsene til tilleggsundersøkelsen i brev datert 31.1.2013:

”...

Det er kommet inn tilleggsuttalelse fra 3 høringsinstanser, nemlig Fylkesmannen i Møre og Romsdal, Møre og Romsdal fylkeskommune og Naturvernforbundet i Møre og Romsdal.

Fylkesmannen i Møre og Romsdal uttaler;

«Aktuelle vassdragsavsnitt har biologiske kvalitetar det er vel verdt å ta vare på. Etter omsøkte planar vil trugsmål mot desse fyrst og fremst vere redusert vassføring. Vi grip difor fatt i pålegg om minstevassføring som avbøtande tiltak. Ut frå dei økologiske kvalitetane som ligg føre stør vi framlegget i den fiskeribiologiske granskinga om å auke minstevassføringa til 10-persentilen. Vengåa vil då kunne ivareta sin fiskeribiologiske funksjon som gyte- og produksjonsstad for anadrom fisk.»

Tiltakshavers kommentar;

I de tidligere kommentarene til Fylkesmannens høringsuttalelse mener tiltakshaver å ha kommet med grundige og holdbare vurderinger m h t minstevannsslipp og anadrom fisk.

[...]

Som nevnt ovenfor, mener tiltakshaver å ha fremlagt grundige og holdbare vurderinger m h t anadrom fisk og minstevannsslipp. Tiltakshaver ber derfor NVE om vurdere hvilken minstevannføring som skal gjelde ved en eventuell konsesjon for Vengåa kraftverk.

Møre og Romsdal fylkeskommune uttaler;

«På bakgrunn av synfaringa vil vi ikkje stille krav om arkeologisk registrering, men ber om at ein tek omsyn til gamle steingardar og vegfar langs rørgatetraséen. Vi føreset at kjerrevegen til kvernhuset blir restaurert etter graving.

Vi har elles ingen merknad til søknaden, men gjer oppmerksom på at dersom ein under arbeid kjem over noko som kan vere automatisk freda kulturminne, som t.d. kolførekomster etter blestring eller tjærebrenning, pliktår ein å stoppe arbeidet og ta kontakt med kulturavdelinga i fylket for avklaring jfr kulturminnelova § 8 andre ledd.»

Tiltakshavers kommentar;

Tiltakshaver tar uttalelsen til etterretning.

Naturvernforbundet uttaler;

Alternativ inntakssted, sitat fra uttalelsen;

«I Vengåa meiner vi at det finst moglegheit for alternativt inntak noko lenger ned i vassdraget. Løysinga vil klart vere meir krevjande enn den som er søkt om, men kan ved dei rette grepa truleg bli mindre konfliktylt fordi avstanden til vanleg ferdselsåre blir større. Men vi forsto på synfaringsdagen at eit slikt alternativt prosjekt vil søkar motsette seg.»

Tiltakshavers kommentar;

Inntaksdammen er et beskjedent inngrep og får et vanddekt areal på 150 m². Det er ikke ønskelig å skjule inntaksdemning. Veifarende oppfordres til å stoppe opp og få kort informasjon om kraftverket, sjekke at rett minstevannføring bli sluppet over demningen.

[...]

Av kartutsnittet ovenfor går det frem at rørgata skal gå parallelt med eksisterende vei. Denne skal benyttes ved nedgraving av vannrøret hvilket betyr redusert inngrep i marka. Om rørtraséen blir trukket ned mot elva får man et større inngrep, samt at rørtraséen vil stedvis berøre eller ødelegge kantvegetasjonen til elva, og det er ikke ønskelig.

Det skal ryddes opp skikkelig i rørtraséen etter at anlegget er ferdig. Rørtraséen skal ikke tilsås med fremmed vegetasjon, men revegeteres med stedlig vegetasjon ved at det øverste matjordlaget legges tilbake opp på rørgrofta.

Naturtypelokalitet bekkekloft, sitat fra uttalelsen;

«Ved synfaring i sommar har vi spesielt sett på elvelaupet frå inntaksdammen og ned til eit stykke nedanfor kvennhuset. På denne strekninga meiner vi at det er ein naturtypelokalitet av typen bekkekloft og ein av typen gråor-heggeskog som er oversett ved den biologiske kartlegginga. Desse lokalitetane går over i eit ravinelandskap som strekker seg heile resten av Vengåa nedover og vidare både nedover og oppover Glutra. Øvste punkt av bekkeklofta er i elva på ca. 275 moh. og lokaliteten strekker seg omtrent ned til kvennhuset. Når det gjeld artar langs denne strekninga kan nemnast mellom anna gulsildre, dvergjamne, fjelltistel, svarttopp og fjellfrøstjerne, alle artar som indikerer kalkinnslag, fordelt på fleire lokalitetar over ei strekning på kring 400 meter. I denne bekkeklofta har ein altså både basisk påverknad, i det minste flekkvis, og konstante fukttilhøve som gir eit visst potensial for meir interessante funn, kanskje først og fremst moseartar. Dette er ein usikkerheit som er knytt til vassføringa i elva. Her er det tale om ei tilpassing der artane tåler ordinære og ganske kortvarige periodar med lågare vassføring, men kan bli betydeleg negativt påverka om desse lågare vassføringane får lenger varigheit. Og det har altså ikkje lukkast oss å finne ut kor mykje vassføring som skal til for å oppretthalde fosserøyken vi kan sjå av bileta nedanfor.»

Tiltakshavers kommentar til naturtypen bekkekloft:

Man legger merke til at Naturvernforbundet ikke har påvist rødlistearter i bekkeklofta. Det betyr at bekkeklofta kan bare få verdi C – lokalt viktig, dvs. liten verdi noe som må få konsekvensvurdering liten negativ konsekvens.

Naturtypelokalitet gråor-heggeskog, sitat fra uttalelsen;

«På vestsida av elva, eit parti frå kvennhuset og oppover står det ein god del gråor, delvis ganske grov, med ein del ståande og noko liggande daudved. Vegetasjonen elles tilseier at ein har innslag av alle tre hovudutformingane, med anslag 20 % flaummark, 20 % strutseveng og 60 % ravinedal. Av artsfunn her kan nemnast kvitsoleie, strutseveng, skogstjernblom, skogsvinerot, myske, turt og trollbær. Det blei observert så vidt litt innslag av lungenever og skrubbenever på gråor. Potensialet hadde vore større om det var klarare teikn til kontinuitet, men det er ein fuktpåverknad frå elva i kombinasjon med eldre gråor som gir noko potensial for mellom anna knappenålslav frå raudlista. Det blei elles funne to knappenålslavartar på kvennhuset. Skjellnål er ein vanleg knappenålslav, men vortenål er såpass sjeldan at han må nemnast spesielt, og reknast som indikatorart med tanke på meir sjeldne, fuktkevjangende artar.»

Tiltakshavers kommentar til naturtypen gråor-heggeskog:

Tresjiktet har svak kontinuitet. Lite læger. Naturtypen er ikke flompåvirket, men tilføres noe fuktighet i flomperioder. Heller ikke her er det påvist rødlistearter. Dvergspett, som benytter naturtypen mye p g a godt med insekter, er ikke påvist, verken av Naturvernforbundet, eller Miljørapporten til Bioreg. Isolert sett oppnår naturtypen verdi C – lokalt viktig, som betyr liten verdi og konsekvensvurdering liten negativ konsekvens.

[...]

Naturtypelokalitet ravinedal, sitat fra uttalelsen;

«Elles har vi registrert at det i løpet av sommaren har kome eit nytt faktaark for naturtypen ravine. Naturtypen er raudlista som VU sårbar, og har si hovudgrunngeving ut frå geologiske tilhøve. Langs Vengåa er det på lange strekningar morene, breelvavsett masse og bresjøavsett masse. Desse kan sjåast som terrassar i terrenget. I desse terrassane har så elvene i området skore seg ned. Såleis ser ein ravinesider frå ca. 250 moh. og heile vegen nedover Vengåa til samløpet med Glutra. Langs Glutra er det ravinesider på baa sider av elva både ovafor samløpet og vidare nedover til forbi omsøkt kraftstasjon. I nedre delar av røytraseen har ein grunnare raviner knytt til tidlegare og noverande småbekkar i området. Dei høgaste ravinesidene vi kan sjå ligg litt opp i vassdraget, mellom høgde 170 og 240 moh. og er såleis opp mot 70 m høge. Til saman blir dette eit omfattande ravinesystem. Langs Vengeåa verker ravinen å vere så godt som urørt (kjerrevegen til kvennhuset er truleg største inngrepet). Langs Glutra er inngrepa fleire og større, likeins langs delar av røyrgatetraseen. Men slike ravinesystem har ofte ganske store inngrep, så det er likevel mogleg at dette ravinesystemet må reknast som relativt urørt og med det verdifullt. Naturvernforbundet si vurdering av faktaarket for ravine tilseier at denne naturtypelokaliteten skal verdsettast til A - Svært viktig, både pga. utstrekning og høgde. Utstrekninga av ravinen bør elles klarleggast nærare, likeins kva ein har av denne naturtypen elles. Vi trur det er lite kartlagd. Utan ei slik kartlegging og samla vurdering, bør ein avslå denne søknaden.»

Tiltakshavers kommentar til naturtypen ravinedal:

Ifølge definisjon i Rapport 2012-26 - Kopling rødlistede naturtyper og DN-håndbok 13, Miljøfaglig Utredning v/Geir Gaarder, gir størrelse på mer enn 1 km og dybde på ravinen på mer 15 m, eller forekomst av 2 rødlistearter i kategori VU, eller forekomst en rødlisteart i kategori CR eller EN høyeste verdi - A, dvs. nasjonalt viktig. Av uttalelsen til Naturvernforbundet fremgår det ikke helt klart hvilken størrelse naturtypen har. Det er kun utformingen med 70 m høye ravinesider som foreløpig kvalifiserer naturtypen til verdi A. Kartfesting av naturtypen hadde vært til hjelp.

Fiskeundersøkinga, sitat fra uttalelsen;

«Fiskeundersøkinga som no ligg føre syner at delar av omsøkte utbyggingsstrekning er verdifull for laksefisken si gyting. Vi vil peike på at ein må basere seg på at elva før eller seinare kan bli fri for Gyrodactylus salaris-smitta, og at ein då må legge til grunn det potensialet elvestrekninga då har. Vi ser av fiskerapporten at det blir tilrådd auka minstevassføring. Sjølvsagt med auka minstevassføring kan det vere usikkert om gytepotensialet vil beholdast fullt ut.»

Tiltakshavers kommentar til fiskeundersøkelsen:

Dette tema er utførlig kommentert under Fylkesmannens uttalelse og vil ikke bli kommentert ytterligere her.

Friluftslivet – gangbru, sitat fra uttalelsen;

«Ved synfaringa 10.12.2012 kunne dei som var med registrere ei gangbru over elva rett ovafor kvennhuset. Det blei opplyst at denne har samband med ei turløype. Denne forma for friluftsliv har nok ikkje kome fram i nokon særleg grad så langt. Dei som går denne turløypa har ei oppleving av ein elvenatur som ein ikkje så lett kan oppleve elles. Mellom anna vil bruset frå elva og dei høge ravinesidene gjere at ein er heilt isolert frå bygda, enklaste måten for folk i Isfjorden for å kome seg ut i «øydemarka».

Tiltakshavers kommentar:

Tiltakshaver tar uttalelsen til etterretning.

Summen av mange moment, sitat fra uttalelsen;

«Det er mogleg at ingen av dei nemnte momenta aleine tilseier at søkte utbygging ikkje kan gjennomførast. Men det er ei rad moment som til saman tilseier at elva ikkje bør byggast ut, etter Naturvernforbundet si meining:

- *Vassdraget ligg i gul sone i Rauma kommune sin vassdragsplan.*
- *Inntaksdammen kan ikkje gøymast bort, og vil då auke inntrykket av utbygginga i dalen.*
- *Nærføring av røytrase til vegen vil auke inntrykket av utbygginga i dalen ytterlegare.*
- *I bekkekløfta er det areal som er fuktpåverka avhengig av vassføring. Dette gir potensial for krevjande artar. Det er ikkje gjort konkrete funn, men det er heller ikkje gjort særleg mykje vurdering av spørsmålet.*
- *I gråor-heggeskogen er det såpass grov skog og såpass med daud ved at det så smått kan vere potensiale for litt meir krevjande knappenålslav. Funn av vortenål peiker i retning av at det kan vere mellom anna meir krevjande knappenålslav i dette området. Desse vil vere påverka av fuktigheit frå elva.*
- *Naturtypen ravine er representert i store delar av vassdraget. Røytraseen vil gå gjennom nokre passasjar av ravinesystemet, særleg nedre biten mot kraftstasjonen. Sidan ein har liten oversikt over denne naturtypen i regionen, er det eit behov for å vise varsemd med inngrep i denne.*

Tiltakshavers kommentar:

De enkelte argumentene er kommentert under sitater fra Naturvernforbundet sine uttalelser.”

NVEs vurdering

Hydrologiske virkninger av utbyggingen

Kraftverket utnytter et nedbørfelt på 16,7 km² ved inntaket, og middelvannføringen er beregnet til 0,89 m³/s. Effektiv innsjøprosent er på 0,6 % og nedbørfeltet har en breandel på 0,1 %. Avrenningen varierer fra år til år med markert vårflom som starter i april/mai og regnflommer på sensommeren. Laveste vannføring opptre gjerne om vinteren. 5-persentil sommer- og vintervannføring er beregnet til henholdsvis 306 og 55 l/s. Alminnelig lavvannføring for vassdraget ved inntaket er beregnet til 72 l/s. Maksimal slukeevne i kraftverket er planlagt til 1,87 m³/s og minste driftsvannføring 0,09 m³/s. Det er foreslått å slippe en minstevannføring på 75 l/s hele året. Ifølge søknaden vil dette medføre at 75 % av tilgjengelig vannmengde benyttes til kraftproduksjon.

NVE har kontrollert det hydrologiske grunnlaget i søknaden. Vi har ikke fått vesentlige avvik i forhold til søkers beregninger. Alle beregninger på basis av andre målte vassdrag vil ved skalering til det aktuelle vassdraget være beheftet med feilkilder. Dersom spesifikt normalavløp er beregnet med bakgrunn i NVEs avrenningskart, vil vi påpeke at disse har en usikkerhet på +/- 20 % og at usikkerheten øker for små nedbørfelt.

Maksimal slukeevne tilsvarer ca. 210 % av middelvannføringen og foreslått minstevannføring er på 75 l/s. De store flomvannføringene blir i liten grad påvirket av utbyggingen. Ifølge søknaden vil det være overløp over dammen 63 dager i et middels vått år. I 70 dager vil vannføringen være under summen av minste driftsvannføring og minstevannføring og derfor for liten til at det kan produseres kraft, slik at kraftstasjonen må stoppe og hele tilsiget slippes forbi inntaket. Tilsiget fra restfeltet vil i gjennomsnitt bidra med 126 l/s ved kraftstasjonen.

NVE mener at den omsøkte maksimale slukeevnen er høy og vil frata vassdraget en stor del av dets naturlige vannføringsdynamikk. Det er kun i perioder med flomvannføringer at det vil gå overløp etter en ev. utbygging. Spesielt tørre år vil bli preget av minstevannføring dersom kraftverket bygges ut. Det vil bli større svingninger i våtere år slik det fremgår av de grafene som følger søknaden.

Produksjon og kostnader

NVE har kontrollert de fremlagte beregningene over produksjon og kostnader. Vi har ikke fått vesentlige avvik i forhold til søkers beregninger.

Naturmangfold

Bioreg AS har utarbeidet en rapport som beskriver virkningene på det biologiske mangfoldet. I etterkant av den offentlige høringen ble det også foretatt en fiskeundersøkelse i vassdraget etter pålegg fra NVE.

Akvatisk miljø

Bioreg AS utførte el-fiske på ca. 1200 m av Vengåa, og en bonitering og vurdering av ca. 400 m av Glutra fra samløpet med Vengåa til planlagt kraftstasjonsplassering. Forholdene på undersøkelsestidspunktet var ikke optimale, og det er noe usikkerhet knyttet til resultatene. Det ble og søkt etter ål og elvemusling i forbindelse med undersøkelsen, men disse ble ikke påvist. Tre stasjoner ble valgt ut til el-fiske i Vengåa, og vassdraget ble delt inn i tre deler basert på disse undersøkelsene. Den øvre delen er ovenfor vandringshinder for anadrom fisk. De to nederste, dvs. fra elvemøte med Glutra og opp til vandringshinder er definert som den anadrome strekningen. Denne er på ca. 1200 m. De nederste 300 m av disse er gitt middels verdi og konsekvensen er vurdert å bli stor negativ for

sjørret dersom prosjektet bygges som omsøkt. Verdien opp til vandringshinder er satt til liten til middels og konsekvensen til middels da det antas at denne delen for det meste benyttes til gyting av bekkeørret. For Glutra er verdien av den strekningen som blir påvirket middels til stor, mens konsekvensen er vurdert til middels negativ. Samlet sett er konsekvensene for anadrom fisk vurdert til middels negativ. Dersom det bygges ut vurderer konsulenten at det som minimum må slippes en minstevannføring tilsvarende 5-persentil verdiene, men helst 10-persentil verdiene. De ser ikke behov for omløpsventil ved en slik utbygging. De vurderer også flytting av kraftstasjonen opp i Vengåa som et avbøtende tiltak da med installasjon av omløpsventil.

Dersom det blir en utbygging ønsker FM at det slippes en minstevannføring tilsvarende 10-persentilverdien forbi inntaksdammen, og de mener at Vengåa da kan ivareta sin funksjon som gyte- og oppvekstområde for anadrom fisk selv etter en ev. utbygging. Samtidig ønsker de en flytting av kraftstasjonen for å redusere ev. negative virkninger i Glutra. FM påpeker også at Glutra er infisert med *Gyrodactylus salaris*. NVE er kjent med at det er utført rothenonbehandling i år og elva skal etter planen behandles på nytt i 2014. Fiskebestanden skal bygges opp igjen gjennom bruk av nasjonal genbank for laksefisk etter behandlingen.

Basert på de undersøkelsene som foreligger og NVEs egen fagkompetanse mener vi at forholdet til anadrom fisk, sjørret spesielt, må tillegges vekt når konsesjonsspørsmålet skal avgjøres. Det er påvist en høy tetthet av ørret i den nedre delen av Vengåa før samløpet med Glutra, og fiskeundersøkelsen gir dette området middels verdi. De påpeker at det er betydelig bedre gyte- og oppvekstvilkår i den nedre delen enn lengre opp i elva, og at denne delen med stor sannsynlighet brukes til gyting for sjørret. De fastslår også at Glutra uten tvil er en viktigere gyteelv enn Vengåa. Ifølge rapporten er både Glutra og Vengåa tidligere behandlet med rothenon, og det er noe usikkerhet rundt hvordan resultatet av undersøkelsen ville blitt uten en slik behandling.

NVE er enig med konklusjonen i fiskerapporten som sier at dersom det bygges ut som omsøkt vil Vengåas verdi som gyte- og oppvekstelv for anadrom fisk gå tapt fra vandringshinder og ned til elvemøte. FM ønsker også en betydelig høyere minstevannføring i Vengåa dersom det bygges ut. Det er spesielt de nederste 200-300 m av elva som vil bli hardest rammet. Dersom Vengåa kraftverk skal bygges mener NVE at størrelsen på minstevannføringsslipppet må vurderes nøye og i utgangspunktet må det slippes betydelig mer enn 75 l/s gjennom året slik som omsøkt. Faren for at sjørret ikke klarer å gå opp i elva for å gyte er stor, og dersom laks gjeninnføres i Glutra vil verdien til Vengåa og tilsvarende elver øke for sjørreten fordi arten vil kunne fortrenkes av laks i hovedelva. Dersom det gis konsesjon vil det også bli viktig å vurdere hvor stor minstevannføringen skal være over året for å hindre stranding av fisk og innfrysing av egg og yngel.

Konsekvensen for Glutra, fra samløpet med Vengåa og ned til utløpet fra kraftstasjonen, er noe mer usikkert da det ikke er oppgitt hvor stor del Vengåa utgjør av den samlede vannmengden. Fiskeundersøkelsen antar at Vengåa bidrar med ca. en tredjedel av totalvannføringen, og regner ikke med at omfanget for Glutra blir særlig stort dersom Vengåa bygges ut. NVE er enig i denne vurderingen, basert på egne beregninger av vannføringer i Glutra ved samløpet. Glutra vil bidra med vesentlig mer vann enn Vengåa på dette partiet, slik at en fraføring av deler av Vengåa sin vannføring, etter NVEs syn, ikke vil være avgjørende for konsesjonsspørsmålet. Vi vil da også legge til at minstevannføring og bidrag fra restfelt fortsatt vil tilkomme Glutra som før.

Bioreg AS har også vurdert om flytting av kraftstasjonen 250 – 300 m opp i Vengåa kan være et avbøtende tiltak, og på den måten hindre en negativ påvirkning på Glutra. FM ønsker også en vurdering av dette, men har da ikke tatt stilling til ev. landskapsvirkninger. Søker ønsker på sin side ikke en flytting, selv om det fremgår av søkers kommentarer til høringsuttalelsene at de har sett på en flytting til ovenfor vandringshinder noe som er betydelig lenger opp enn det konsulenten foreslår. En

alternativ plassering av stasjonen er ikke omsøkt, og det ble heller ikke vurdert på NVEs sluttbefaring. Vengåa har gravd seg dypt ned i løsmasser og det går en markert skråning langs hele nordsiden av elva. Utifra kart over området vil en flytting medføre relativt store inngrep for nedgraving av rør i bratt terreng og bygging av kraftstasjon nede ved elva. En plassering av kraftstasjonen i Vengåa vil også kunne medføre at fisk blir stående i utløpet fra kraftverket istedenfor å gå videre opp i Vengåa, dette vil ikke bli tilfelle dersom stasjonen plasseres med utløp i Glutra. NVE har derfor ikke vurdert flytting av stasjonen som aktuelt tiltak.

Dersom det gis konsesjon til tiltaket med den omsøkte stasjonsplasseringen mener NVE at det også må vurderes om turbinen som installeres med tilhørende avløpskanal vil gi tilstrekkelig utlufting av driftsvannet. Faren for gassovermetning i avløpsvannet fra turbinen er tilstede i slike anlegg. I og med at utløpet vil finne sted på lakseførende strekning blir det viktig at dette ikke skaper problemer og fiskedød nedstrøms utløpet. NVE mener dette er forhold som kan ivaretas ved vilkår i en ev. konsesjon.

Terrestrisk miljø

Det ble ikke registrert noen naturtyper iht. DN håndbok 13 i forbindelse med Bioreg AS sine undersøkelser av influensområdet. De har ikke vurdert bekkedalen til å falle inn under betegnelsen "bekkekløft og bergvegg". Det ble heller ikke registrert noen rødlistearter av karplanter, moser eller lav. Potensialet for funn innenfor disse artsgruppene ble heller ikke vurdert som spesielt stort da store deler av området var lett tilgjengelig for undersøkelser. Bioreg har vurdert det slik at de høyeste verdiene i vassdraget er knyttet til vannstrengen med tilhørende virvelløse dyr og, vanntilknytte fugl som fossekall og strandsnipe (nær truet) og fisk. Med bakgrunn i dette er verdien til området vurdert til liten til middels og konsekvensen er vurdert til liten negativ ved en ev. utbygging.

FM har ingen store merknader til de naturfaglige registreringene, men Naturvernforbundet i Møre og Romsdal har kommet med en uttalelse hvor de påpeker mangler ved de utredningene som er utført. Naturvernforbundet har selv registrert en bekkekløft, en gråor-heggeskog og et ravinelandskap på den berørte strekningen. Naturtypene er ikke verdisatt, og Naturvernforbundet mener det er behov for ytterligere kartlegging, spesielt av ravineområdet. Søker har kommentert de nye opplysningene og gjort sine vurderinger av verdi og konsekvens.

NVE registrerer at det er uenighet mellom Bioreg AS og Naturvernforbundet om deler av influensområdet kan kategoriseres som bl.a. naturtypene bekkekløft, gråor-heggeskog og ravine. Vår kjennskap til DN's håndbok 13, som omhandler kartlegging av naturtyper, tilsier at det er et relativt stort skjønnsrom som overlates til den personen som skal kartlegge naturen. Det er flere parametre som skal være tilstede dersom et område skal kartlegges og registreres som en egen naturtype, men det vil selvsagt alltid være tvilstilfeller. NVE har ingen grunn til å betvile kvaliteten på Bioreg AS sitt arbeid og heller ikke de vurderingene som Naturvernforbundet gjør.

Vår vurdering blir da at de undersøkte områdene, mest sannsynlig, ligger i en gråone hva gjelder om de skal registreres som egne naturtyper eller ikke. Dersom man velger å registrere disse som egne naturtyper vil vi legge til grunn at de gis en lav verdi (lokal verdi). Dette mener vi blir riktig da Bioreg AS, som er et anerkjent firma når det kommer til kartlegging av natur, ikke har registrert egne kartleggingsenheter i området.

NVE mener at bekkekløften og gråor-heggeskogen ikke er av en slik utforming at en eventuell utbygging vil være avgjørende for de artene som er tilknyttet disse områdene. Når det gjelder ravineområdet som Naturvernforbundet påpeker, mener NVE at prosjektet slik det er omsøkt ikke vil

berøre de delene av ravinene som i dag fremstår som urørt. Rørgatetraseen er plassert i allerede berørte deler, som bærer preg av menneskelig aktivitet som skogsveier og aktiv skogsdrift.

Fossefall og strandsnipe er registrert i Vengåa. Dette er to arter som er sterkt tilknyttet elvestrengen. De gjør sine næringssøk i elven og fossefallet hekker i og ved elven. Det vil bli mindre næringstilgang for artene ved at vannføringen reduseres på den omsøkte strekningen. NVE mener at størrelsen på minstevannføring må være tilstrekkelig for å opprettholde noe næringstilgang for begge arter. I tillegg kan rugkasser være med å sikre fortsatt hekking for fossefallet. Om vinteren trekker strandsnipen sørover, mens fossefallet blir værende der det er åpent vann. NVE vurderer det slik at forholdet til vanntilknyttet fugl ikke er avgjørende for konsesjonsspørsmålet.

Med bakgrunn i den kunnskap som er fremlagt, og konsekvensvurderingene som er utført, mener NVE at forholdet til naturtyper og terrestrisk miljø ikke vil være avgjørende for konsesjonsspørsmålet i denne saken.

Forholdet til naturmangfoldloven

Alle myndighetsinstanser som forvalter natur, eller som fatter beslutninger som har virkninger for naturen, plikter å vurdere planlagte tiltak opp mot naturmangfoldlovens relevante paragrafer. I NVEs vurdering av søknaden om Vengåa kraftverk legger vi til grunn bestemmelsene i naturmangfoldloven §§ 4 og 5 samt §§ 8-12.

Kunnskapen om naturmangfoldet og effekter av eventuelle påvirkninger er basert på den informasjonen som er lagt fram i søknaden, miljørapport, fiskeundersøkelse, høringsuttalelser, samt NVEs egne erfaringer. NVE har også gjort egne søk i tilgjengelige databaser som Naturbase og Artskart den . Etter NVEs vurdering er det innhentet tilstrekkelig informasjon til å kunne fatte vedtak og for å vurdere tiltakets omfang og virkninger på det biologiske mangfoldet. Samlet sett mener NVE at sakens kunnskapsgrunnlag er godt nok utredet, jmf naturmangfoldlovens § 8.

I influensområdet til Vengåa kraftverk er det registrert strandsnipe (NT) og det er registrert natuypene bekkekløft, gråor-heggeskog og ravine. Verdien på natuypene er ikke fastsatt, men det antas at disse er lave basert på den kunnskapen som foreligger. Det er registrert et potensielt gyte- og oppvekstområde for anadrom fisk i den nedre delen av elva før samløpet med Glutra. En eventuell utbygging av Vengåa vil etter NVEs mening ikke være i konflikt med forvaltningsmålet for naturtyper, arter eller økosystemet gitt i naturmangfoldloven §§ 4 og 5 gitt eventuelle avbøtende tiltak.

NVE har også sett dette i sammenheng med andre påvirkninger på natuypene, artene og økosystemet. Per i dag eksisterer det et minikraftverk i Glutra ca. 2,5 km lenger opp i elva og det er gitt en positiv innstilling til Bredal kraftverk, som også er et minikraftverk, like ved. Et minikraftverk i Kvanndøla er avslått av NVE. NVE vurderer ikke at den samlede belastningen på berørte økosystemer, arter og naturtyper vil være avgjørende i denne saken, men dersom det gis konsesjon til Vengåa kraftverk vil dette måtte vurderes på nytt når nye konsesjoner skal behandles i kommunen. Prinsippet om samlet belastning i naturmangfoldloven § 10 er vurdert, og er ikke avgjørende for konsesjonsspørsmålet.

Etter NVEs vurdering foreligger det tilstrekkelig kunnskap om virkninger tiltaket kan ha på naturmiljøet, og NVE mener at naturmangfoldlovens § 9 (føre-var-prinsippet) ikke skal tillegges særlig vekt.

Avbøtende tiltak og utformingen av tiltaket vil spesifiseres nærmere i våre merknader til vilkår dersom det blir gitt konsesjon. Tiltakshaver vil da være den som bærer kostnadene av tiltakene, i tråd med naturmangfoldloven §§ 11-12.

Landskap, friluftsliv og brukerinteresser

Venjesdalen er en viktig innfallsport til kjente fjell og turområder som Romsdalshorn, Venjestindan, Blånebbba og Romsdalseggen. Områdene har høy verdi for friluftsliv, noe som ble påpekt av flere i forbindelse med høringen. Samtidig går det vei og kraftlinje inn dalen slik at den ikke fremstår som urørt på noen måte. Det ligger også en hyttegrenn like ved det planlagte inntaket. FM, FK, Naturvernforbundet og Jo og Oddmund Unhjem påpeker alle de store verdiene i området, og det fremkom et ønske om å se på en alternativ plassering av inntaket noe lenger ned i elva. FM er bekymret for de sumeffektene en utbygging vil kunne gi. Rauma kommune ønsket en bedre visualisering av dammen og adkomstvei til denne.

På NVEs sluttbefaring ble inntaksområdet diskutert og vurdert, og flere av høringspartene var tilstede. Plasseringen av dammen virker god, og selv om det vil bli lokale endringer og planering av terrenget i forbindelse med en ev. bygging tror ikke NVE at dette vil fremstå som spesielt skjemmende dersom det utføres som omsøkt på en skånsom måte. En flytting av inntaket lenger ned langs elva ble også diskutert på befaringen, og ble vurdert til å medføre større og mer omfattende terrengingrep enn det omsøkte alternativet.

Når det kommer til bruken av området og hvordan en utbygging vil kunne påvirke den, er NVE enig med høringspartene i at det må tas hensyn og virkningene må vurderes nøye dersom kraftverket skal bygges ut. Det er spesielt den øvre strekningen langs veien inn dalen, og området rundt Vengedalssetra som vil bli direkte berørt. Røret skal graves ned langs veien den første kilometeren, og søker vil prøve å sette igjen en skjerm med trær mot veien der dette er mulig. NVE tror ikke en nedgravd rørgate som omsøkt vil virke spesielt skjemmende over tid, men den vil være synlig en god stund etter anleggsfasen og til vegetasjonen får reetablert seg. Dammen er som nevnt begrenset i størrelse og vil ligge noe tilbaketrukket fra veien.

NVE har ikke fått inntrykk av at det området som blir direkte berørt er spesielt mye brukt til friluftsmål, men at områdene og tindene som omkranser dalen er populære turmål. Inntaksdam og rørtrasé vil for de fleste kun være synlig i forbindelse med transport inn dalen til startpunkter for diverse toppturer slik NVE ser det. Vi mener at opplevelsen av Vengåa kraftverk vil være størst i forbindelse med turer i absolutt nærhet til anlegget og elva, og at denne vil avta betraktelig med økende avstand til anlegget. Elva ligger relativt skjult i landskapet, og det er kun mindre parter av selve elva som er synlig fra avstand. Dersom man befinner seg på de nærmeste toppene som Romsdalseggen eller Store Venjetind tror vi ikke at en ev. utbygging av Vengåa vil være avgjørende for naturopplevelsen. I en ev. anleggsperiode må det selvfølgelig tas hensyn til brukere av friluftsområdene innenfor og beboere på hytteområdet like ved det planlagte inntaket.

Med bakgrunn i disse vurderingene vil ikke NVE legge avgjørende vekt på brukerinteresser og landskapsvirkninger når konsesjonsspørsmålet skal avgjøres. Dersom det gis konsesjon vil forhold rundt bygging og utforming av anlegget følges opp av NVE miljøtilsyn gjennom en miljø- og detaljplan.

Kulturminner

Fylkeskommunen har kommentert at det er registrert to kvernhus langs Vengåa og rester etter en sag i Sagøyan. Der er og flere SEFRAK registrerte bygg på Venjedalssetra. FK ber om at det tas hensyn til disse kulturminnene ved en ev. utbygging. Med bakgrunn i dette vil ikke FK stille krav om arkeologiske registreringer, men ber søker om å ta hensyn til gamle steingjerder og veier i området ved en utbygging.

NVE tar kommentarene til etterretning og vi vurderer ikke forholdet til kulturminner som avgjørende for konsesjonsspørsmålet.

Samfunnsmessige fordeler

En eventuell utbygging av Vengåa kraftverk vil gi 13,3 GWh i et gjennomsnittår som omsøkt. Denne produksjonsmengden regnes som vanlig for et småkraftverk. Småkraftverk utgjør et viktig bidrag i den politiske satsingen på fornybar energi. Det omsøkte tiltaket vil gi inntekter til søker og grunneiere og generere skatteinntekter. Videre vil Vengåa kraftverk styrke næringsgrunnlaget i området og vil dermed kunne bidra til å opprettholde lokal bosetning.

Oppsummering

I vedtaket har NVE vektlagt to forhold spesielt. Det ene er anadrom fisk og det andre er brukerinteressene i og rundt prosjektområdet. Vi mener at forholdet til brukerne av Vengjesdalen og tilgrensende topper og tinder ikke vil være avgjørende for konsesjonsspørsmålet. Bruken av området er i all hovedsak knyttet til toppturer på omkringliggende tinder. NVE mener at en ev. utbygging av Vengåa i liten grad vil påvirke naturopplevelsen fra disse områdene. Naturopplevelsene knyttet til nærområdene rundt Vengåa vil bli påvirket ved en utbygging, men vi mener at en utbygging som omsøkt, og slipp av en noe høyere minstevannføring over året vil kunne avbøte på dette forholdet i tilstrekkelig grad.

Når det gjelder anadrom fisk er det stor sannsynlighet for at sjørret bruker de nederste 200-300 m av Vengåa før samløpet med Glutra, som gyte- og oppvekstområde. Laks er ikke påvist i Vengåa. Glutra og Vengåa er infisert med lakseparasitten *Gyrodactylus salaris* i dag, det er utført rothenonbehandling i 2013 og det er planer om gjeninnføring av laks i Glutra. Ved en gjeninnføring av laks i Glutra vil Vengåas verdi for sjørret etter all sannsynlighet øke, på grunn av at arten fortrenses av laks. NVE mener det er viktig å ivareta disse områdene etter ev. en utbygging. NVE støtter Fylkesmannen og mener at minstevannføringen som skal slippes må økes betraktelig dersom det skal gis konsesjon. Det er også viktig at forskjellen i minstevannføring mellom sommer og vinter er begrenset slik at man unngår innfrysing av rogn og stranding av fisk. Med de avbøtende tiltak som er fastsatt vil Vengåa kraftverk kunne produsere ca. 10,2 GWh i et midlere år etter en ev. utbygging.

NVEs konklusjon

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at fordelene av det omsøkte tiltaket er større enn skader og ulemper for allmenne og private interesser slik at kravet i vannressursloven § 25 er oppfylt. NVE gir Vengåkraft AS tillatelse etter vannressursloven § 8 til bygging av Vengåa kraftverk . Tillatelsen gis på nærmere fastsatte vilkår.

Dette vedtaket gjelder kun tillatelse etter vannressursloven.

Forholdet til annet lovverk

Forholdet til energiloven

Vengåkraft AS har framlagt planer om installasjon av elektrisk høyspentanlegg som innebærer 650 m 22 kV jordkabel til eksisterende linjenett.

Rauma Energi AS er områdekonsesjonær og uttaler at bygging av kraftverket vil utløse behov for nettførsterkning i 22 kV nett i Isfjorden, et minimumstiltak vil være å legge en 22 kV jordkabel ca. 2,5

km som erstatning for eksisterende nett fra Hen til ny nettstasjon for tilkobling av 22 kV kabel fra Vengåa kraftverk.

Normalt bygges en slik linje som her i medhold av netteiers områdekonsesjon. Innenfor sin områdekonsesjon skal områdekonsesjonær fremlegge planer for ny nettilknytning og ev. forsterkning for kommune, fylkeskommune, fylkesmann og andre berørte for uttalelse. Ved uenighet om løsninger kan områdekonsesjonær legge saken frem for NVE som da vil behandle saken som en anleggskonsesjon.

Virkningene av linjetilknytningen inngår i NVEs helhetsvurdering av planene, og er ikke avgjørende for konsesjonsvedtaket.

Rauma Energi AS er områdekonsesjonær, men det er noe uklart om de skal stå for bygging og drift av anlegget. Vi finner det ikke nødvendig med en egen anleggskonsesjon etter energiloven for høyspenttilknytning til 22 kV nett dersom områdekonsesjonær utfører dette. Nødvendige høyspentanlegg, inkludert transformering, kan bygges i medhold av nettselskapets områdekonsesjon.

Dersom Vengåkraft AS ønsker egen anleggskonsesjon, må det sendes inn søknad om dette når eksakt størrelse på elektriske installasjoner er klart. NVE kan da meddele egen anleggskonsesjon for kraftverket.

Rauma Energi AS har som netteier og områdekonsesjonær kommentert linjetilknytningen og påpekt at Vengåkraft AS må betale anleggsbidrag for nødvendig opprustning av nettet i området basert på sin innmatede effekt. Det er i følge Rauma Energi AS kapasitet fra transformator og videre i nettet, men det foreligger også ønske om tilknytning fra flere kraftverk i nærheten. Vengåkraft AS uttaler at de er villige til å betale anleggsbidrag for opprustning av nettet etter gjeldende regelverk.

NVE har ikke gjort en grundig vurdering av kapasiteten i nettet, og tiltakshaver er selv ansvarlig for at avtale om nettilknytning er på plass før byggestart. NVE vil ikke behandle detaljplaner før tiltakshaver har dokumentert at det er tilgjengelig kapasitet og at kostnadsfordelingen er avklart. Slik dokumentasjon må foreligge samtidig med innsending av detaljplaner for godkjenning, jmf konsesjonsvilkårenes post 4.

Forholdet til plan- og bygningsloven

"Forskrift om saksbehandling og kontroll i byggesaker" gir saker som er underlagt konsesjonsbehandling etter vannressursloven fritak for byggesaksbehandling etter plan- og bygningsloven. Dette forutsetter at tiltaket ikke er i strid med kommuneplanens arealdel eller gjeldende reguleringsplaner. Forholdet til plan- og bygningsloven må avklares med kommunen før tiltaket kan iverksettes.

Forholdet til forurensningsloven

Det må søkes Fylkesmannen om nødvendig avklaring etter forurensningsloven i anleggs- og driftsfasen. NVE har ikke myndighet til å gi vilkår etter forurensningsloven.

Forholdet til EUs vanddirektiv i sektormyndighetens konsesjonsbehandling

NVE har ved vurderingen av om konsesjon skal gis etter vannressursloven § 8 foretatt en vurdering av kravene i vannforskriften (FOR 2006-12-15 nr. 1446) § 12 vedrørende ny aktivitet eller nye inngrep. NVE har vurdert alle praktisk gjennomførbare tiltak som vil kunne redusere skadene og ulempene ved tiltaket. NVE har satt vilkår i konsesjonen som anses egnet for å avbøte en negativ utvikling i vannforekomsten, herunder krav om minstevannføring og standardvilkår som gir

vassdragsmyndighetene, herunder DN/Fylkesmannen etter vilkårenes post 5, anledning til å gi pålegg om tiltak som senere kan bedre forholdene i det berørte vassdraget. NVE har vurdert samfunnsnyttene av inngrepet til å være større enn skadene og ulempene ved tiltaket. Videre har NVE vurdert at hensikten med inngrepet i form av fornybar energiproduksjon ikke med rimelighet kan oppnås med andre midler som miljømessig er vesentlig bedre. Både teknisk gjennomførbarhet og kostnader er vurdert.

Merknader til konsesjonsvilkårene etter vannressursloven

Post 1: Vannslipp

Følgende data for vannføring og slukeevne er hentet fra konsesjonssøknaden og lagt til grunn for NVEs konsesjon og fastsettelse av minstevannføring:

Middelvannføring	l/s	888
Alminnelig lavvannføring	l/s	72
5-persentil sommer	l/s	306
5-persentil vinter	l/s	55
Maksimal slukeevne	l/s	1866
Maksimal slukeevne i % av middelvannføring	%	210
Minste driftsvannføring	l/s	90

Krav til minstevannføring ved en utbygging av Vengåa er diskutert av flere høringsparter og anført som et viktig avbøtende tiltak. Det er spesielt forholdet til anadrom fisk som er trukket frem. FM har et ønske om å følge den fiskefaglige rapporten som er utført og øke minstevannføringen til 10-persentilen. De mener da at Vengåa vil kunne ivareta sin funksjon som gyte- og produksjonselv for anadrom fisk. Søker har vurdert økonomien i prosjektet ved forskjellig størrelse på minstevannføringslipp og konkluderer med at slipp av vann på 5-persentilnivå fortsatt vil gi en akseptabel lønnsomhet, men at slipp av 10-persentilnivå klart vil svekke lønnsomheten.

NVE legger til grunn for fastsettelse av størrelse på minstevannføringen diskusjonen av forholdet til anadrom fisk under tema "akvatisk miljø" under NVEs vurdering. Dersom spesielt sjørreten skal kunne gyte og vokse opp i nedre deler av Vengåa, etter en utbygging, må det sikres en viss strømningshastighet og et visst vanddekt areal. Det er også, etter NVEs vurdering, viktig at forskjellen fra minstevannføring sommer til vinter ikke blir for stor. Nye undersøkelser av bekkeørret i regulerte elver med minstevannføring (Saltveit m.fl. 2013, upublisert) tyder på at det er store forskjeller i størrelsen på sommer- og vintervannføring, vil tørrlegging og innfrysing av egg og yngel kunne være et problem dersom vannføringen i gyteperioden gir vesentlig større vanddekket areal enn vannføringen vinterstid.

NVE mener at en minstevannføring i Vengåa må ligge betydelig høyere enn den omsøkte verdien på 75 l/s. Denne tilsvarer alminnelig lavvannføring som er en lav vintervannføring for elva, og vil dermed kunne ha stor negativ påvirkning på livet i elva etter en utbygging. Vi mener videre at slipp av minstevannføring tilsvarende 10-persentilverdien for vassdraget, i utgangspunktet vil være en uforholdsmessig høy verdi. Det må og tas med i beregningene at restfeltet og perioder med flomoverløp vil bidra med ekstra vannføring, spesielt i den nedre delen av elva der fiskeinteressene er av størst verdi.

Ut fra dette fastsetter NVE en minstevannføring på **300 l/s** i tiden 1.5 – 30.9 og **100 l/s** resten av året. I forhold til søknaden vil dette gi en redusert produksjon på ca. 3,1 GWh/år, basert på søkers beregninger. Samlet produksjon vil da bli på ca. **10,2 GWh/år**. Etter vårt syn er ikke denne reduksjonen avgjørende for økonomien i prosjektet.

Det skal etableres en måleanordning for registrering av minstevannføring. Den tekniske løsningen for dokumentasjon av slipp av minstevannføringen skal godkjennes gjennom detaljplanen. Data skal fremlegges NVE på forespørsel og oppbevares så lenge anlegget er i drift.

Dersom tilsiget er mindre enn minstevannføringskravet, skal hele tilsiget slippes forbi.

Ved alle steder med pålegg om minstevannføring skal det settes opp skilt med opplysninger om vannslippbestemmelser som er lett synlig for allmennheten. NVE skal godkjenne merking og skiltenes utforming og plassering.

NVE presiserer at start-/stoppkjøring av kraftverket ikke skal forekomme. Kraftverket skal kjøres jevnt. Inntaksbassenget skal ikke benyttes til å oppnå økt driftstid, og det skal kun være små vannstandsvariasjoner knyttet til opp- og nedkjøring av kraftverket. Dette er primært av hensyn til naturens mangfold og mulig erosjonsfare.

Post 4: Godkjenning av planer, landskapsmessige forhold, tilsyn m.v.

Detaljerte planer skal forelegges NVEs regionkontor i Førde og godkjennes av NVE før arbeidet settes i gang.

Før utarbeidelse av tekniske planer for dam og vannvei kan igangsettes, må søknad om konsekvensklasse for gitt alternativ være sendt NVE og vedtak fattet. Konsekvensklassen er bestemmende for sikkerhetskravene som stilles til planlegging, bygging og drift og må derfor være avklart før arbeidet med tekniske planer starter.

NVEs miljøtilsyn vil ikke ta planer for landskap og miljø til behandling før anlegget har fått vedtak om konsekvensklasse.

NVE vil ikke godkjenne planene før det er dokumentert at det er tilgjengelig kapasitet i nettet og at kostnadsfordelingen er avklart, jmfør våre merknader under avsnittet "Forholdet til energiloven".

Vi viser også til merknadene i vilkårenes post 6 nedenfor, om kulturminner.

Nedenstående tabell søker å oppsummere føringer og krav som ligger til grunn for konsesjonen. Det kan likevel forekomme at det er gitt føringer andre steder i dokumentet som ikke har kommet med i tabellen. NVE presiserer at alle føringer og krav som er nevnt i dokumentet gjelder.

NVE har gitt konsesjon på følgende forutsetninger:

Valg av alternativ	Søknaden er omsøkt med kun ett alternativ.
Inntak	Som omsøkt på kote 353. Dammen skal i utgangspunktet bygges så lav og lite ruvende som mulig av hensyn til nærliggende hytter og veien inn Vengjesdalen. Teknisk løsning for dokumentasjon av slipp av minstevannføring skal godkjennes av NVE.
Vannvei	Legges som nedgravd rør på hele strekningen. Dette kan ikke

	endres i detaljplan. Det skal sette igjen en skjerm av trær mot veien der dette er mulig.
Kraftstasjon	Kraftstasjonen skal plasseres i tråd med det som er oppgitt i søknaden. Avløpskanal fra kraftverket skal steinsettes for å unngå gassovermetning i driftsvannet som renner ut i Glutra.
Største slukeevne	1866 l/s
Minste driftsvannføring	90 l/s. Denne kan ikke endres ved detaljplangodkjenning på grunn av at den gir et viktig bidrag ved lav vannføring om vinteren.
Installert effekt	4,1 MW, nøyaktig installert effekt kan justeres ved detaljplangodkjenning.
Antall turbiner/turbintype	1 stk Peltonturbin. Turbintype kan ikke endres.
Vei	Det skal bygges en kort permanent adkomstvei ned til inntaksdammen, og en midlertidig anleggsvei langs røtraseen. Eksisterende vei benyttes frem til kraftstasjonen.
Annet	Gravearbeid i anleggsperioden skal gjøres om sommeren og tidlig høst for å unngå at finpartikler sedimenterer og tetter grusen på anadrom strekning og dermed "kveler" rogn.

Det er angitt i tabellen hvorvidt det kan gjøres justeringer i forbindelse med detaljplanleggingen. Dersom det ikke er oppgitt spesielle føringer kan mindre endringer godkjennes av NVE som del av detaljplangodkjenningen. Anlegg som ikke er bygget i samsvar med konsesjon og/eller planer godkjent av NVE, herunder også planlagt installert effekt og slukeevne, vil ikke være berettiget til å motta el-sertifikater. Dersom det er endringer skal dette gå tydelig frem ved oversendelse av detaljplanene.

Post 5: Naturforvaltning

Vilkår for naturforvaltning tas med i konsesjonen selv om det i dag synes lite aktuelt å pålegge ytterligere avbøtende tiltak. Eventuelle pålegg i medhold av dette vilkåret må være relatert til skader forårsaket av tiltaket og stå i rimelig forhold til tiltakets størrelse og virkninger.

Post 6: Automatisk fredete kulturminner

NVE forutsetter at utbygger tar den nødvendige kontakt med fylkeskommunen for å klarere forholdet til kulturminneloven § 9 før innsending av detaljplan. Vi minner videre om den generelle aktsomhetsplikten med krav om varsling av aktuelle instanser dersom det støtes på kulturminner i byggefasen, jmfør kulturminneloven § 8 (jmfør vilkårenes pkt. 3).

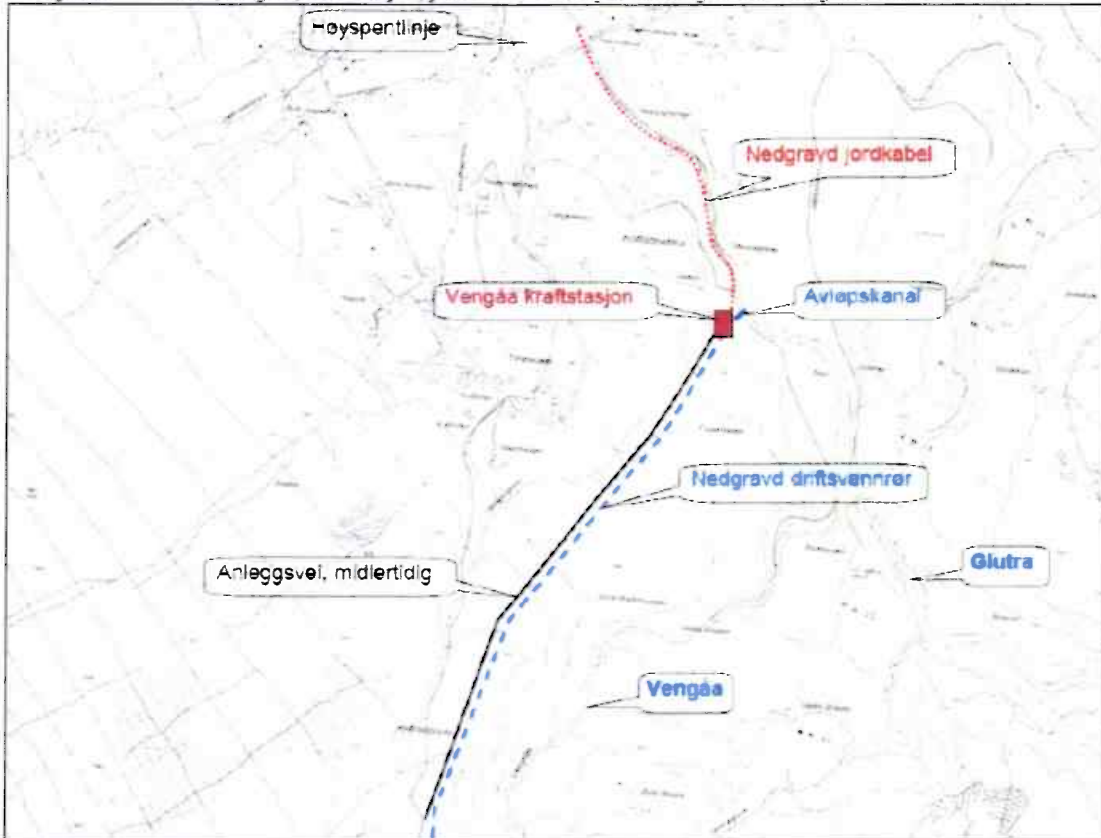

Post 8: Terskler m.v.

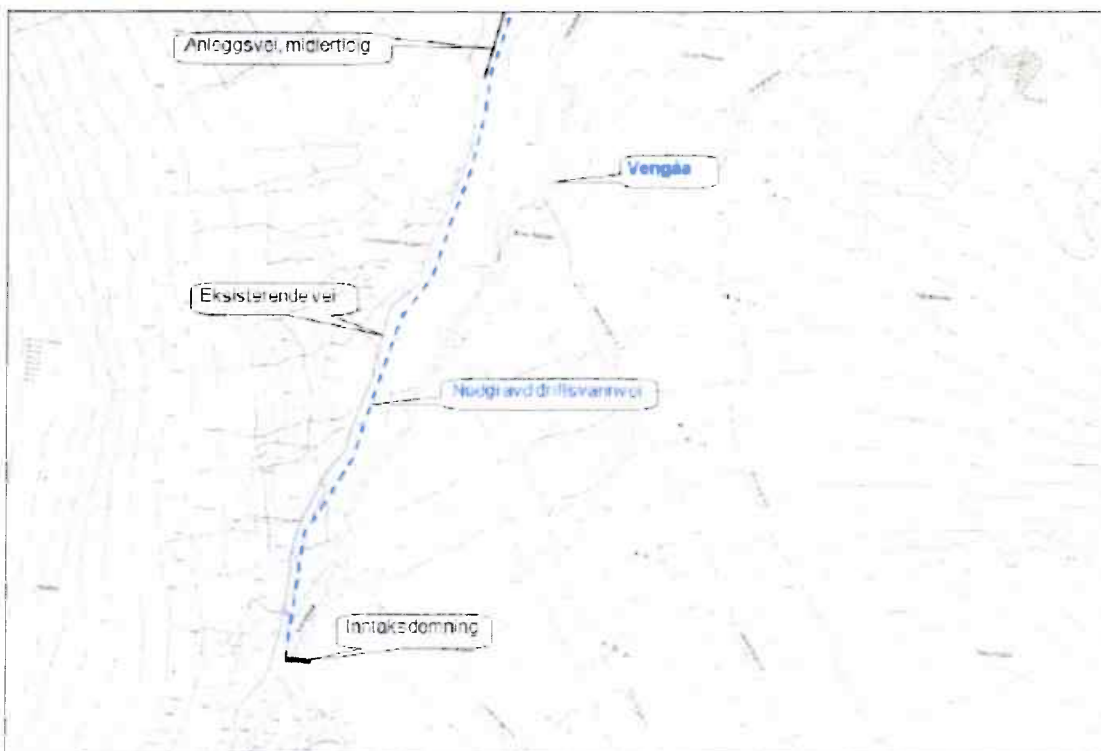
Dette vilkåret gir hjemmel til å pålegge konsesjonær å etablere terskler eller gjennomføre andre biotopjusterende tiltak dersom dette skulle vise seg å være nødvendig.

Vedlegg

Detaljkart med inntak, rorgate, kraftstasjon, jordkabel, veier og eiendomsgrenser inntegnet. Målestokk 1:7500

Kartutsnitt nedre del Vengåa kraftverk. Kartutsnitt fra Arealis.

Kartfigur øvre del Vengåa kraftverk. Kartutsnitt fra Arealis.